

1 lipca
wspomnienie dobrowolne św. Ottona z Bambergu, biskupa

Dokumenty o św. Ottonie są bardzo bliskie czasom jego działalności - a przez to wiarygodne. Jego żywot opisał bowiem w kilkanaście lat po śmierci Ottona mnich benedyktyński z opactwa w Prüfening, które założył św. Otton. Mamy ponadto jeszcze *Żywot św. Ottona*, skreślony przez Ebona, i *Dialog o życiu św. Ottona*, napisany przez Heborda. Obaj byli niemal współcześni Ottonowi.

Otton urodził się ok. 1060 r. w Szwabii, w rodzinie szlacheckiej. Do Polski przybył jako kleryk w orszaku opata Henryka z Würzburga, który został później arcybiskupem gnieźnieńskim. W Polsce Otton przebywał dłuższy czas, zapoznał się tu dobrze z językiem i miejscowymi obyczajami. Prowadził szkołę w Gnieźnie. W młodym wieku był kapłanem na dworze księcia Władysława Hermana (1079-1102). Przybył tam, aby pertraktować w sprawie małżeństwa księcia polskiego z Judytą Salijską, siostrą cesarza Henryka IV. Był już wtedy kapłanem i wpływową osobą (1088). Został też kapłanem księżnej.

Po pewnym czasie powrócił jednak do Niemiec. Został kanclerzem Henryka IV. Cesarz powierzył mu wykończenie katedry Najświętszej Maryi Panny w Spirze (niem. Speyer, jedno z najstarszych miast niemieckich, leżące nad Renem w pobliżu Karlsruhe). W grudniu 1102 roku Otton został mianowany biskupem Bambergu. 1 lutego 1103 r. mimo ciężkiej zimy Otton wszedł do swego miasta boso i w szacie pokutnej, co

wywarło duże wrażenie na wiernych. Musiał się wyróżniać wśród biskupów niemieckich dużym taktem i zmysłem politycznym, skoro jemu właśnie powierzono bardzo delikatną misję pokojową między Henrykiem IV a papieżem Paschalisem II (1105). Dla zatwierdzenia swojej nominacji Otton udał się do Anagni we Włoszech, gdzie z rąk papieża otrzymał sakrę biskupią (1106). Na sejmie niemieckim w Würzburgu Otton został ponownie delegowany do Rzymu dla załatwienia spornych spraw między Henrykiem V a papieżem Kalikstem II (1121). W dużej mierze także zasługą Ottona było doprowadzenie do tzw. konkordatu wormackiego (1122). Na jego mocy cesarz zrzekł się inwestytury przez wręczanie oznak władzy biskupiej, pierścienia i pastorału, a Kościołowi zostawił wolny wybór. Jednak w Niemczech wybór biskupa miał się odtąd odbywać w obecności cesarza. Biskupi elekcji mieli w Niemczech otrzymywać regalia w postaci berła przed konsekracją, poza Niemcami w cesarstwie - wkrótce po konsekracji.

Jako biskup Otton okazał się dobrym organizatorem diecezji. Zachował jedność z papieżem w czasie jego sporu z cesarzem. Czuwał nad wolnością Kościoła w swojej diecezji. Troszczył się o reformę kleru i o karność w klasztorach. Założył tak wiele nowych fundacji, że zasłużył sobie na przydomek "ojca zakonów". Założył bowiem 15 dużych i 6 mniejszych klasztorów. Popierał gorliwie i wspomagał cystersów i norbertanów (premonstratensów). Jednak największym jego dziełem było nawrócenie Pomorza.

W porozumieniu ze Stolicą Apostolską, na zaproszenie władcy polskiego, Bolesława Krzywoustego, Otton przybył do Polski wraz z 20 kapłanami. Do pomocy wziął także ludzi świeckich. Właśnie wtedy Bolesław Krzywousty pokonał księcia Pomorzan, Warcisława, i rozciągnął swoje panowanie po Bałtyk, Szczecin i wyspę Wolin. W układach pokojowych uzyskał od księcia zobowiązanie, że przyjmie on wraz ze swoim narodem chrześcijaństwo. Bolesław najpierw wysłał na Pomorze Bernarda Hiszpana (1122). Jego misja zakończyła się jednak fiaskiem. Księżę zaprosił zatem biskupa Ottona, którego znał dobrze z lat młodości. Otton w 1124 r. przybył zatem do Gniezna, aby nawiedzić grób św. Wojciecha. Powitał go uroczyście - jako przedstawiciela papieża - metropolita gnieźnieński z duchowieństwem i ludem. Św. Wojciecha obrano za patrona wyprawy. Pobyt Ottona w Gnieźnie trwał trzy tygodnie. Bolesław ze swej strony zaopatrzył go w odpowiednią świtę wojskową (60 rycerzy) pod wodzą kasztelana Pawła z Sanoka oraz w konieczne środki misyjne. Pod koniec maja 1124 r. Otton wyruszył na Pomorze. Szli przez Ujście do Stargardu,

gdzie nastąpiło spotkanie z księciem Szczecina, Warcisławem. Przybył on wraz ze swoją małżonką. Przyjął chrzest z bratem Raciborem i możnymi. Tym razem ludność pomorska, zachęcona przez Bolesława przyrzeczeniem ulg w daninach, okazała się sposobniejsza do przyjęcia chrześcijaństwa.

Jako pierwszą miejscowość, w której Otton głosił Ewangelię, wymienia się Pyrzyce, gdzie miał powstać kościół pod wezwaniem św. Maurycego. Stamtąd biskup udał się do rezydencji księcia Warcisława - do Kamienia Pomorskiego. Następnie przyszła kolej na Szczecin i inne miasta. Gorzej powiodło się w Wolinie. Omal nie doszło do krwawego starcia. Otton został tam pobity i był zmuszony ratować się w nocy ucieczką. Jednakże dzięki interwencji księcia Warcisława mógł powrócić i dalej udzielać mieszkańcom chrztu. Chrzest przyjęły nadto: Kołobrzeg, Białogard, Kamień, Kłodno, Lubin, Pyrzyce i Niekładz. W każdej z miejscowości zbudowano kościół i osadzono kapłanów. W Szczecinie i Wolinie ufundowano kościoły pod wezwaniem św. Wojciecha. Misja Ottona trwała osiem miesięcy. W lutym 1125 r. powrócił Otton przez Uznam, Wolin, Kamień, Kłodno, Kołobrzeg, Białogard i Ujście do Gniezna, aby omówić wyniki wyprawy, ocenić je, obmyśleć dalsze plany i przedstawić Bolesławowi konkretne życzenia Pomorzan. Teraz mógł powrócić do swojej diecezji, witany tam tryumfalnie jako apostoł Pomorza. W ciągu ośmiu miesięcy ochrzcił ponad 22 000 Pomorzan, co stanowiło 1/5 tutejszych mieszkańców. Był to sukces niewspółmierny na ówczesne czasy. Tym bardziej, że z prowadzonych z terenów Polski sześciu misji: Wojciecha, Brunona z Querfurtu, Reinberna, Braci Międzyrzeckich, Bernarda i Ottona - tylko ta ostatnia doszła w całej rozciągłości do skutku. W 1125 roku umarł Henryk V, a na tron wstąpił Lotar z Supplinburga. W 1127 roku Lotar urządził wyprawę zbrojną na Pomorze, które było lennem polskim. Warcisław przeszedł na stronę cesarza. W odpowiedzi na zbrojny napad Warcisława na Wielkopolskę i złamaną umowę, Bolesław Krzywousty ruszył z wojskiem na Pomorze. Wtedy Warcisław uprosił Ottona o pośrednictwo. Dzięki wielkiemu taktowi Ottonowi udało się najpierw pogodzić Warcisława ze Szczecinem i Wolinem, a potem z księciem Polski. Warcisław w roku 1128 udał się do Gniezna w towarzystwie Ottona, złożył hołd Bolesławowi i uznał zwierzchnictwo arcybiskupów gnieźnieńskich. Otton wyruszył na Pomorze przez Merserburg i Magdeburg. Na wiecu w Uznaniu zdobył pełny posłuch, potem w Szczecinie, w Dyminie, Wołogoszczy, Chochowie, Wolinie i w Kamieniu. Założył 14 ośrodków duszpastersko-misyjnych, wyposażył je w

sprzęt liturgiczny, stworzył zręby organizacji kościelnej. Po drugiej wyprawie Otton wrócił ponownie do Gniezna, gdzie zatrzymał się siedem dni. Postanowił także założyć biskupstwo w Wolinie. Do jego założenia doszło jednak dopiero w dziewięć lat potem, bowiem aż do swej śmierci Otton pozostawał faktycznym sternikiem Kościoła na Pomorzu. Dopiero papież Innocenty II bullą *Ex commissa nobis* (Z naszego powierzenia) z 14 października 1140 r. powołał nową immediowaną (wyłączoną z zależności metropolitalnej) diecezję pomorską z siedzibą w Wolinie. Pierwszym biskupem został Wojciech, a świątynią katedralną kościół św. Wojciecha.

Otton zmarł w Bambergu 30 czerwca 1139 r. Pochowano go w opactwie na Górze św. Michała pod Bambergiem. Potomni zapamiętali dwa tytuły do chwały Ottona: liczne pobożne fundacje wraz z przykładną służbą duszpasterską we własnej diecezji oraz udaną misję na Pomorzu. W Bambergu wcześniej rozwinął się kult Ottona. W nekrologu klasztoru na Michelsbergu pod datą: 30 czerwca 1139 r. zamieszczono obszerny noty obituarny o Ottonie, po raz pierwszy, jak się wydaje, używając określenie *apostolus Pomeranorum*.

W 50 lat potem, 10 sierpnia 1189, kanonizował go papież Klemens III (1187-1191). Książę Pomorza - Bogusław I, syn Warcisława, złożył znaczną ofiarę na świecę na grób biskupa Ottona. Był to piękny symbol wdzięczności za światło Ewangelii, jakie przyniósł na Pomorze św. Otton. Św. Otton jest patronem archidiecezji szczecińsko-kamieńskiej, bamberskiej i berlińskiej, Pomorza i Pyrzyc, wzywany w przypadku gorączki oraz wścieklizny.

W ikonografii św. Otton przedstawiany jest w stroju biskupa, czasami ma palusz.

Modlitwy:

Litania

Kyrie eleison, Chryste eleison, Kyrie eleison.

Chryste, usłysz nas, Chryste, wysłuchaj nas.

Ojcze z nieba Boże - zmiłuj się nad nami.

Synu Odkupicielu świata Boże - zmiłuj się nad nami.

Duchu Święty Boże - zmiłuj się nad nami.

Święta Trójco, Jedyny Boże - zmiłuj się nad nami.

Panie Jezu, Słowo Boga Odwiecznego, **zmiłuj się nad nami.**

Panie Jezu, Ty przyoblekłeś się w ciało,

Panie Jezu, Ty stałeś się człowiekiem,
Panie Jezu, Ty ogłosiłeś nadchodzące Królestwo,
Panie Jezu, Ty wyszukałeś uczniów,
Panie Jezu, Ty wybrałeś Apostołów,
Panie Jezu, Ty nauczyłeś ich Dobrej Nowiny,
Panie Jezu, Ty uczyniłeś ich świadkami Twojej śmierci oraz Twojego
zmartwychwstania,
Panie Jezu, Ty wysłałeś ich na cały świat,
Panie Jezu, Ty dałeś im Ducha Prawdy,
Panie Jezu, Ty jesteś w swoim Kościele do końca czasów.

Dlatego, że jesteśmy świadkami Twojego słowa, prosimy Cię, **wysłuchaj nas.**

Dlatego, że żyjemy wiarą,
Dlatego, że mamy odwagę w dzisiejszych czasach być Twoimi apostołami,
Dlatego, że dajemy w naszym społeczeństwie świadectwo o Tobie i Ojcu,
Dlatego, że jesteśmy przy Tobie w chwilach pomyślności i trudu,
Dlatego, że wszyscy ochrzczeni i bierzmowani rozpoznają swoje
posłannictwo,
Dlatego, że Kościół przekazuje Twoje posłanie,
Dlatego, że Kościół zachowuje Twoją prawdę w sposób nienaruszony,
Dlatego, że kobiety i mężczyźni także i dziś podejmują powołanie
misyjne.

Święty Ottonie, świadku wiecznego słowa, **módl się za nami.**

- świadku gorliwy,
- świadku krasomówczy,
- świadku wytrwały,
- świadku dzielny,
- świadku zwycięski,
- świadku wypełniony duchem.

Święty Ottonie, Apostole Pomorza, **módl się za nami.**

- zwiastunie wiary,
- kaznodziejo Królestwa Niebieskiego,
- robotniku Pańskich żniw,
- piewco miłości Bożej.

Baranku Boży, który gładzisz grzechy świata, **przepuść nam, Panie.**

Baranku Boży, który gładzisz grzechy świata, **wysłuchaj nas, Panie.**

Baranku Boży, który gładzisz grzechy świata, **zmiłuj się nad nami.**

K.: Módl się za nami, święty Ottonie,

W.: Abyśmy się stali godnymi obietnic Chrystusowych.

Módlmy się:

Panie Jezu Chryste, Ty powiedziałeś swoim Apostołom: Idźcie na cały świat i nauczajcie wszystkie narody. Uczcie ich zachowywać to, co wam przykazałem, udzielając im chrztu w imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego. Ty wysłałeś biskupa Ottona na Pomorze, aby zasiał w sercach ludzkich ziarno Ewangelii. Pozwól i nam, za jego pośrednictwem, świadczyć przed ludźmi słowem i czynem. Który żyjesz i królujesz na wieki wieków.

W.: Amen.

Święty biskupie, któż ci wyrówna w gorliwości kapłańskiej, w nieustannej i niestrudzonej pracy i żarliwości, z jaką starałeś się szerzyć wiarę naszą świętą? Wstaw się za mną biednym grzesznikiem do Pana nad pany, po którego prawicy siedzisz, aby mnie wyleczyć raczył z oziębłości i obojętności, z jaką czasami pełnię obowiązki chrześcijanina. Niech mi nigdy nie schodzi z oczu twój święty przykład i ta myśl, że kiedyś przed trybunałem mego Stwórcy trzeba mi będzie zdać sprawę z każdego kroku i ze wszystkich moich postępów. Przez Pana naszego Jezusa Chrystusa, który króluje w niebie i na ziemi. Amen.

Wszechmogący, miłosierny Boże, święty Otto, biskup, doprowadził Pomorzan do prawdziwej wiary i udzielił im sakramentów zbawienia, pomóż nam swoją łaską, abyśmy zachowali dar wiary, którego nam udzieliłeś. Przez naszego Pana Jezusa Chrystusa, Twojego Syna, który z Tobą żyje i króluje w jedności Ducha Świętego, Bóg, przez wszystkie wieki wieków. Amen.